

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Obligationes Conductoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

fas. Tercio, ad reddendam, finito tempore Locationis, ipsam rem integram, sicuti accepit. De singulis sigillatim.

Ex occasione inmutat, quis conducere possit?

2. Eum, qui hæc tria servare non potest, vel à lege prohibetur (ut prohibentur Milites, agros conducere) conducere non posse, & eum, qui eadem potest servare, conducere posse, sic facile scitu est, sicuti modò dixi de Locatore. Quare à citatis, & citandis ea pete, si placet. Vide etiam *infra*. Nos, ut promissimus, prædictas tres conductoris obligationes separatim explicemus.

Conductor obligatur ad solvendam pensionem.

3. Hæc obligatio luce clarior est; idè enim conductor fruitur re locata, ut pensionem conventam, & certè iustam (sicuti supponimus) solvat. Quanta autem hæc pensio esse debeat, & nonnulla alia, quæ huic pertineret possent, *infra* tradam cap. 4.

Conductor obligatur ad aliquas expensas.

4. Ad illas conductor expensas obligatur, quas modò §. præced. dixi, esse necessarias pro colligendis fructibus. Lege Layman. lib. 3. tractat. 4. cap. 22. num. 4. & communiter. Quid de illis, quæ fortè sunt necessariae ad rem, quam quis conduxit; conservandam? (non dico meliorandam, de hoc enim jam dixi dicto §. præced.) Conduxit domum, v. g. sed ecce imminet incendium. Conduxit agrum, sed ecce ab inopinata alluvione est reparandus, &c. ex quibusnam expensis hæc præstanda, si illa pericula in re conducta accidunt sine tua culpa? Nam, si cum culpa tua, non est dubium à te esse præstanda.

5. Respondeo, Delugo loco citato universaliter docet, seculo pacto, vel consuetudine, ex natura huius contractus conductorem non teneri ad expensas illas, quæ sunt ad perpetuam utilitatem rei locatæ, vel pro longiore tempore conductionis. Ex quibus verbis colligere quis possit, incendium illud domus, & alluvionem illam agri, esse Locatoris expensis avertendæ, quia faciunt ad utilitatem perpetuam rei conductæ. Sed puto, illum non loqui universaliter, sed dumtaxat de expensis faciendis in re ita reparanda, ut reddatur perpetuò melior, ut si murus novus in domo sit ædificandus, &c. At nos hic loquimur solum de avertendis malis, quibus res conductæ periret.

6. Dico igitur, mihi videri esse distinguendum, nam, vel magnis expensis hæc mala sunt avertenda, vel modicis, & ordinariis. Si hoc posterius, debet fieri expensis conductoris. Ratio est, quia, qui rem conduxit, obligatur ad illam ordinariis modis, & consuetis, atque adeo ordinariis expensis custodiendam, & si custodiat, erit in culpa, & consequenter incidet in onus rescindendi totum damnum, quod consequetur: posito enim quòd ipse conductor rem aptam habeat à Locatore, debet idem conductor providere, ne inepta reddatur. Maxime igitur id est notandum; ad mala enim avertenda modicis, & ordinariis expensis, obligaris tu conductor, quia obligaris rem custodire: At ad aptitudinem dandam rei conductæ obligatur Locator, ut docuimus *suprà*, §. præced. num. 14.

7. Confirmatur hæc ex Textu. Item (ait Imperator) prospicere debet conductor, ne aliquid rei lus, vel corpus deterius faciat, vel fieri patiatur.

8. Si autem contingat illud prius, ut scilicet magnis, & extraordinariis expensis ea mala, casu, vel certè sine culpa conductoris occurrentia, sint avertenda, puto (salvo meliori iudicio) esse id præstandum expensis Locatoris, qui est rei Dominus. Ratio est, quia, præciso alio pacto in contrarium, ad hæc extraordinaria non se obli-

gavit conductor, ne tacite quidem, quia nemo in huiusmodi contractibus intelligitur obligari, nisi ad consuetam, & ordinariam. Confirmatur, quia modò dicemus, si casu conductæ res perit, Locatori qui est Dominus, perire: ergo, si sit expendum, ne pereat, Dominus expendere debet, præciso, ut dixi, pacto in contrarium. Cum ergo adsit solum pactum in contractu ipso implicite imbiturum de exiguis expensis, ut modò vidimus, non verò de magnis, de quibus hic loquimur, ideo illas solum debet conductor, non has.

9. Quando autem conductor avertit malum magnis expensis suis (quod facere certè debet, si potest, etiam mutuando sibi pecunias, quia ad hoc etiam, quando sine magno incommodo potest, urget illum obligatio custodiendi) debet eas Locator reddere conductori, & eo nolente, poterit conductor sibi occultè compensare, vel retinere tantumdem de pensione, vel etiam, si meliorem modum recuperandi suum non habet, poterit retinere rem locatam, donec ipsi satisfiat ex fructibus, inde percipiendis. Ratio est quia tunc, conductor utilem rem gerit pro Domino, quamvis ad illam ex vi contractus non obligetur. Quæ iustitia postulat, ut sit à Domino rescindendus.

Conductor obligatur reddere eandem rem conductam integram.

10. Id certè maxime est de essentia huius contractus; cum enim res conductæ remaneat in dominio Locatoris, & conductor solum usum illius habuerit, ratio clare dicit, eam totam, integramque esse reddendam.

Hinc obiter collige, alii consumptibilia, v. g. frumentum, vinum, pecuniam nequaquam locari posse (nisi fortè ad pompam, ut, si locares pecuniam auream ad ostensionem, vel ornatum) quia non potes dare alteri ejus usum absolutum, salva re, cum usus ipse rem consumat.

Quid debeat Conductor si res conductæ deterior fiat.

11. Sed quid erit, si res ex aliquo accidenti pereat, vel diminuat? Id certè hic maxime expendant Doctores. Loquamur prius, si id eveniat ex culpa conductoris, non ex si sine culpa.

12. Et quidem, si culpa, vel pueri sciunt, debere à conductore totum valorem rescindi. Quod autem, & qualis debeat esse ejusmodi culpa ad tantum onus conductori imponendum, dicemus cum de contractu Societatis erit agendum, illud denique resolvemus; tunc committi prædictam culpam cum onere restitutionis in foro conscientie, quando quis non adhibet eam diligentiam in servanda re conductæ, quam adhiberet in re simili sua custodienda.

13. Verum, ut hic in proprio loco id illustremus, breviter recolendum est. Primo, ex legibus dictum, lib. 8. in decal. tract. 3. cap. 2. §. 4. à nobis esse, juridicam culpam esse triplicem, latam, levem, levissimam. Lata est omisso diligentia, quam solent, in simili adhibere prudentes, diligentesque: levis, quam solent diligentiores: levissima quam diligentissimi.

14. Secundò, recolendum est, quod *ibid.* cap. 5. §. 1. diximus nempe eum, qui rem accipit in suam solum commoditatem, ut est in commodato teneri ex culpa levissima: qui verò in utilitatem solam deponentis, ut in deposito gratis accepto, teneri ex dolo, vel lata culpa, non vero ex levi, vel levissima: qui denique in utilitatem utriusque, nempe tum dantis, tum recipientis, ut in locato ubi alter solvit pensionem Locationis, alter utitur re locata teneri ex dolo, vel culpa lata, vel levi, non verò ex levissima. Atque hæc præscindendo ab alio pacto, quod intervenire jussit inter contrahentes, ut *ibi* dem, & sæpe alibi notavimus.

15. Tercio, recolendæ sunt dispositiones trium legum, quæ maxime ad rem nostram faciunt. Prima lex, *hæc Merces*, §. *Qui Columnam, ff. locati*: *Qui columnam* (inquit)

